

ДАНИ ПРО АВТОРА

Новак Ольга Михайлівна, кандидат педагогічних наук,
старший викладач кафедри педагогіки ДВНЗ «Переяслав-
Хмельницький державний педагогічний університет імені
Григорія Сковороди»
08400, Україна, м. Переяслав-Хмельницький, вул. Б.
Хмельницького, 227А
e-mail: novakolyia@gmail.com

ДАНИЕ ОБ АВТОРЕ

Новак Ольга Михайловна, кандидат педагогических наук,
старший преподаватель кафедры педагогики ГВУЗ
«Переяслав-Хмельницкий государственный педагогический
университет имени Григория Сковороды»
08400, Украина, г. Переяслав-Хмельницкий, ул. Б.
Хмельницкого, 227А
e-mail: novakolyia@gmail.com

DATA ON AUTHOR

Novak Olha M., PhD in Pedagogy, Senior Lecturer of Pedagogy
Department
Pereiaslav-Khmelnytskyi Hryhoriy Skovoroda State Pedagogical
University
227A, B. Khmelnytskyi Str., Pereiaslav-Khmelnytskyi, 08400,
Ukraine
e-mail: novakolyia@gmail.com

УДК 378:316.422-044.247(4)

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ВИЩОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ОСВІТНІХ РЕФОРМ

Сергійчук О. М.

*У статті обґрунтовано стратегічні пріоритетні
завдання реформування системи вищої освіти в Україні та
професійної освіти зокрема; розкрито принципи сучасної*

європейської освіти; компоненти та функції організації освітнього процесу в закладах вищої освіти; акцентується увага на розвитку професійно-педагогічної майстерності педагогічних працівників, підвищення рівня їхньої готовності до використання особистісно-розвивальних та інформаційних технологій, електронних засобів навчання, інформаційно-аналітичних систем управління розвитком професійної освіти і навчання студентів. Автор наголошує, що одним із основних принципів сучасної європейської освіти, що відповідає за якісний бік підготовки та надбання фахових компетенцій, є на сьогодні мобільність студентів та викладачів. Зазначено, що вплив інтеграційних процесів, зростаюча роль глобалізації викликають необхідність використання міжнародних освітніх стандартів у сфері освіти. Реформування системи вищої освіти, створення сприятливих умов для розвитку особистості впродовж життя, зокрема, її фахового зростання, є запорукою розвитку національного інтелектуального потенціалу.

Ключові слова: заклади вищої освіти, професійна освіта, освітня домінанта, ринок праці, інформаційне суспільство, реформи вищої професійної освіти, мобільність студентів і викладачів, Європейський простір вищої освіти, Болонський процес.

АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ ВЫСШЕГО ПРОФЕССИОНАЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ В КОНТЕКСТЕ ЕВРОИНТЕГРАЦИОННЫХ ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫХ РЕФОРМ

Сергийчук Е. Н.

В статье обоснованы стратегические приоритетные задачи реформирования системы высшего образования в Украине и профессионального образования в частности; раскрыты принципы современного европейского образования; компоненты и функции организации образовательного процесса в учреждениях высшего образования; акцентируется внимание на развитии профессионально-педагогического мастерства педагогических работников, повышения уровня их готовности к использованию личностно-развивающих и

информационно-коммуникативных технологий, электронных средств обучения, информационно-аналитических систем управления развитием профессионального образования и обучения студентов.

Автор отмечает, что одним из принципов современного европейского образования, отвечающим за качественную сторону подготовки и приобретения профессиональных компетенций, на сегодня является мобильность студентов и преподавателей. Указано автором, что влияние интеграционных процессов, растущая роль глобализации вызывают необходимость использования международных образовательных стандартов в сфере образования. Реформирование системы высшего образования, создание благоприятных условий для развития личности в течении жизни, в частности, ее профессионального роста, является залогом развития национального интеллектуального потенциала.

***Ключевые слова:** высшие учебные заведения, профессиональное образование, образовательная доминанта, рынок труда, информационное общество, реформы высшего профессионального образования, мобильность студентов и преподавателей, Европейское пространство высшего образования, Болонский процесс.*

ACTUAL PROBLEMS OF HIGHER PROFESSIONAL EDUCATION IN THE CONTEXT OF EURO-INTEGRATION EDUCATIONAL REFORMS

Serhiichuk O. M.

The article substantiates the strategic priority tasks of reforming the system of higher education in Ukraine; The present state of the national higher professional education and its task are highlighted; the principles of modern European education are highlighted; Components and functions of educational process organization in higher education institutions; attention is paid to the development of professional pedagogical skills of pedagogical workers, increase their level of readiness to use personal development and information and communication technologies, electronic teaching aids, information and analytical systems for

managing the development of vocational education and training of students; the recommendations of the European Higher Education Area regarding the development of higher education in the EU countries are substantiated. The author emphasizes that one of the main principles of modern European education, which is responsible for the qualitative aspect of training and acquisition of professional competencies, is the mobility of students and teachers. The author points out that the influence of integration processes, the growing role of globalization, is the need to use international educational standards in the field of education. Reforming the system of higher education, creating favorable conditions for the development of a person throughout his life, in particular, his professional growth, is the key to the development of national intellectual potential.

Strategic priorities for reforming the system of higher education in Ukraine are: the construction of a national education system, the formation of an educated creative personality, ensuring the priority development of man; functioning and development of the national education system based on the principles of humanism, democracy, the priority of social and spiritual values; the output of the education system in Ukraine on the level of educational systems in developed countries by radically reforming its conceptual, structural and organizational foundations.

Key words: *higher education institutions, vocational education, educational dominant, labor market, information society, directions of higher professional education reform, student and teacher mobility, European higher education area, Bologna process.*

Постановка проблеми. Євроінтеграційні процеси в системі вищої освіти в Україні зумовлюють посилення уваги до рівня підготовки кадрів професійної освіти. Професійна підготовка фахівців на сьогодні має бути спрямована передусім на формування фахівців, здатних творчо мислити, працювати з суспільством та в суспільстві, сприяти мобільності і співпраці. У Національній стратегії розвитку освіти в Україні на 2012-2021 рр. йдеться про такі стратегічні завдання реформування освіти, як відродження національної системи освіти – найважливішої ланки у вихованні свідомих громадян

української держави, формуванні освіченої, творчої особистості; виведення освіти України на рівень розвинутих країн світу. Освітня домінанта, що постійно розвивається є основою системи вищої освіти, головне завдання якої – самоосвіта та саморозвиток особистості, котра здатна критично мислити, опрацьовувати різноманітну інформацію, використовувати набуті знання й уміння для творчого вирішення професійних проблем [8].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вчені В. Андрущенко, М. Головатий, В. Журавський, В. Зайчук, В. Зайченко, В. Кремень, Л. Мулик у своїх дослідженнях розглядають певні переоцінки суті, призначення, функції професійної освіти на період сьогодення. Проблеми професійної підготовки фахівців і готовності їх до професійної діяльності розглядаються також в дослідженнях М. Артюшиної, О. Бабаян, В. Боброва, М. Головань, Л. Дибкової, А. Коржуєва, Л. Медведєвої, О. Падалки, В. Попкова, О. Романовського, Н. Самарук, С. Степаненко, І. Фільченкової та ін.

Виділення невирішених раніше частин проблеми. Проведені дослідження не вичерпують всіх аспектів обраної проблеми. Перспективним вважаємо наукові пошуки у відстеженні новітніх світових освітніх тенденцій з метою прогнозування їхнього можливого впливу на систему вищої професійної освіти України.

Метою статті є аналіз актуальних проблем вищої професійної освіти в контексті євроінтеграційних освітніх реформ та реформування вищої освіти в Україні.

Постановка завдання: обґрунтувати ефективні підходи до підвищення суспільно-економічної ролі й значення національної системи вищої професійної освіти; проаналізувати аспекти модернізації вищої освіти й орієнтації її на виконання нових завдань у професійній освіті; визначити вимоги суспільства до підготовки майбутніх фахівців з професійної освіти.

Виклад основного матеріалу. Вища освіта є найважливішою сферою соціального життя. Саме освіта формує інтелектуальний, культурний, духовний стан

суспільства. Зміст освіти та її спрямованість відображають освітні програми та стандарти. Підхід до розуміння якості освіти можна представити у вигляді наступної послідовності:

- носій знань;
- передача знань;
- сприйнятливість методик передачі знань;
- фундаментальність знань;
- затребуваність отриманих знань;
- одержувач знань;
- отримання нових знань[4].

У центрі освітнього процесу стоїть споживач знань – здобувач вищої освіти. Для отримання здобувачами вищої освіти професійних компетенцій у період навчання виділяються наступні показники: отримані раніше знання з навчальних дисциплін, знання комп'ютерної техніки, володіння іноземною мовою, бажання вчитися, інтелект, обдарованість, наполегливість, дисциплінованість, працездатність, спостережливість, планування кар'єри.

Освітня діяльність у закладі вищої освіти має ґрунтуватися на таких основних завданнях:

- відповідність освіти потребам соціально-економічного розвитку суспільства;
- забезпечення інтелектуального розвитку особистості, оволодіння нею ефективними методами самостійної пізнавальної діяльності;
- формування в молодих покоління високих морально-духовних якостей на засадах загальнолюдських і національних цінностей;
- розвиток високої екологічної культури й відповідальності за збереження довкілля [9].

На сьогодні однією з головних цілей професійної освіти є створення умов для оволодіння професійною діяльністю, одержання кваліфікації або ж, перекваліфікації для включення людини в громадсько-корисну працю відповідно до її інтересів і здібностей.

Слід відмітити, що поняття «вища професійна освіта» враховує такі особливості:

- вища професійна освіта передбачає підготовку фахівців певної кваліфікації;

– результатом цієї підготовки є не лише рівень засвоєння студентами сукупності систематизованих знань, умінь і способів діяльності, що надають змогу фахівцю самостійно та відповідально вирішувати дослідницькі і практичні завдання, творчо використовуючи та розвиваючи досягнення культури, науки і техніки, але й професійне становлення та розвиток особистості людини [2].

Досить неоднозначно в сучасній літературі на сьогодні визначаються основні функції вищої професійної освіти. Так А. Коржуєв і В. Попков вважають основними такі функції:

– формування в студентів умінь цілісного сприйняття навколишнього світу та відчуття відповідної єдності з ним, а також цілісного сприйняття процесу і результату діяльності;

– опанування технологій прийняття оптимальних рішень, уміння адаптуватися до різних змін, прогнозувати перебіг розвитку тієї чи іншої ситуації, яка виникла під час діяльності, попереджувати негативні наслідки надзвичайних подій;

– опанування культури системного підходу в діяльності та найважливіших загальнометодичних принципів її організації, принципів конструювання стійких систем, а також формування в майбутнього випускника ЗВО толерантності в судженнях і діяльності [5, с.8].

Переліки кваліфікацій, напрямів і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка фахівців у закладі вищої освіти за відповідними освітньо-кваліфікаційними рівнями, загальні вимоги до кожного освітньо-кваліфікаційного й освітнього рівня визначено в Державному стандарті вищої освіти України.

На сьогоднішній день зміст освіти визначається, виходячи з вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики фахівця (ОКХ), що моделює його професійну діяльність і є складовою галузевого стандарту підготовки фахівця з певної спеціальності. Зміст освіти представлено в освітньо-професійній програмі (ОПП), що моделює зміст освітньо-професійної підготовки і, також, є складовою галузевого стандарту підготовки фахівця з певної спеціальності. У ньому зазначено перелік навчальних дисциплін з мінімально визначеним обсягом навчального навантаження з кожної з них. Обсяг годин, відведених на

лекційні, семінарські, практичні заняття представлено в стандарті закладу вищої освіти – навчальному плані.

А. Коржуєв і В. Попков вбачають у вищій професійній освіті важливий соціально-державний інститут, який виконує функцію підготовки молодого покоління до вирішення в майбутньому професійних завдань у певній сфері діяльності та передбачає достатньо високий рівень сформованості різних умінь і навичок, а також здібності безперервного їх вдосконалення [5, с. 9].

З метою вдосконалення професійної підготовки у закладі вищої освіти необхідною умовою є така організація освітнього процесу, при якій студенти мають бути залучені до інтегративної діяльності, що містить пізнавальний, ціннісно-орієнтований, перетворюючий, комунікативний, естетичний компоненти. Для цього у всіх циклах дисциплін фахової підготовки необхідно передбачити посилення зазначених компонентів діяльності за рахунок включення в навчальний процес підготовки усних і письмових доповідей і повідомлень, використання ігрового моделювання й інших ігрових форм навчальних занять, виконання міждисциплінарних науково-дослідних робіт, залучення студентів до предметних гуртків, а також посилення емоційних компонентів усіх форм занять.

Опановуючи обрану спеціальність у виші, студенти мають виконувати завдання, які обираються ними самостійно або пропонуються викладачами й відповідають наступним вимогам:

- мають суспільно-корисну значущість і певних користувачів;
- доступні для виконання, але відрізняються високим рівнем складності;
- отриманий у результаті продукт (матеріальний або духовний) має бути високої якості;
- потребують від студента активного застосування теоретичних знань, а також додаткового залучення наукової, довідкової й іншої літератури, розробки проекту продукту, технології отримання, плану дій з його реалізації з врахуванням наявних можливостей;
- передбачають можливості колективної діяльності [3, с. 5].

Одним із завдань, яке має вирішувати вища освіта, є створення в процесі організації діяльності студентів настанови на неперервне продовження освіти, виходячи з потреб сьогодення, яке потребує постійного оновлення й поповнення знань. Тому метою вищої професійної освіти має стати не стільки наповнення студента певним обсягом знань, скільки формування в нього усвідомленості необхідності проектування стратегій саморозвитку та самоосвіти як підґрунтя майбутньої професійної діяльності.

Однією з першочергових проблем, що має вирішувати сучасна вища освіта, є проблема відбору змісту, який має відображати всі особливості професійної діяльності випускника закладу вищої освіти в проекції на освітній процес. Відбір змісту вищої освіти нині ґрунтується на загальнодидактичних принципах (науковості, наочності, доступності, зв'язку навчання з життям тощо), які покликані регулювати процес відбору форм і методів організації освітньої діяльності у вишах. Погоджуємося із думкою А. Коржуєва й В. Попкова, що окрім наведених принципів необхідно вводити у освітній процес ЗВО ще й такі:

- принцип відповідності змісту освіти потребам суспільного розвитку;
- принцип єдності змістової й процесуальної сторін навчання;
- принцип структурної єдності змісту освіти на різних її рівнях;
- принцип випереджального розвитку освіти [5, с.7].

Практика європейських країн показує, що при запровадженні національної системи забезпечення якості вищої освіти надзвичайно важливо проявляти гнучкість та уникати сприйняття всіх стандартів і рекомендацій як шаблону:

- створення агенції з академічного визнання і міжнародного обміну – національного центру європейської інформаційної мережі із визнання (ENIC/NARIC);
- запровадження національної системи рейтингів закладів вищої освіти відповідно до Берлінських принципів ранжування та національної системи класифікації університетів [1].

На сьогодні інтеграція системи вищої освіти України в Європейському просторі вищої освіти (ЄПВО) сприятиме:

- забезпеченню якості вищої освіти;
- визнанню періодів і термінів підготовки у ЄПВО та інших регіонах світу;
- мобільності студентів, викладачів, наукових працівників;
- забезпеченню справедливого доступу до вищої освіти;
- зміцненню позицій українських університетів на національному, європейському і світовому ринку праці та ринку освітніх послуг [1].

Вимоги сучасності приводять до появи нових засобів і предметів праці, нових виробничих та інформаційних технологій. У зв'язку з цим, потрібно виділити ключові аспекти з метою одержання нових знань та їх застосування у професійній діяльності, а саме:

- посилення ролі вищої освіти в суспільстві;
- розвиток багатостороннього партнерства між закладами вищої освіти ЄС та країн-сусідів;
- модернізацію системи вищої освіти;
- розвиток культури забезпечення якості освіти;
- зміцнення «трикутника знань»: зв'язку між освітою, дослідницькою діяльністю та інноваціями;
- створення нових навчальних програм та навчально-методичного забезпечення до них;
- зміцнення зв'язків між вищою освітою та ринком праці [4].

Нині в системах вищої освіти зарубіжних країн спостерігаються такі тенденції: зростання вартості вищої освіти; збільшення частки недержавних ЗВО у системах освіти; зближення державного та недержавного секторів вищої освіти; зростання обсягу годин, який відводиться на самостійну роботу студентів, на практичну підготовку фахівців; збільшення обсягу навчальних предметів за вибором; установалення оптимального поєднання теоретичної і практичної підготовки, велика перевага надається індивідуальним заняттям та навчанню студентів у малих групах [10, с. 184].

Найважливішим фактором та одним із основних принципів сучасної європейської освіти, що відповідає за

якісний бік підготовки та надбання фахових компетенцій, є мобільність студентів та викладачів. Навчання, стажування та дослідницька робота за кордоном збагачує індивідуальний досвід, надає можливість дізнатися більше про інші моделі створення та поширення фахових знань, дозволяє розширити мережу контактів. Формування у випускників умінь цілісного сприйняття оточуючого світу й відчуття єдності з ним, поєднання професійної мобільності, що ґрунтується на відображенні в змісті освіти основ сучасних знань, наданню йому методологічної й світоглядної спрямованості, об'ємному відображенню навколишнього середовища й підготовки фахівця в певній конкретній галузі, що передбачає набуття знань з обраної спеціальності, є важливим аспектом у професійній діяльності.

Рівень розвитку інтелектуального капіталу нації, країни, регіону характеризується інтелектуальним потенціалом, до якого входять:

- система освіти (освітні заклади);
 - рівень комп'ютеризації;
 - система комунікацій;
 - система науки (наукові заклади);
 - бази даних (традиційні й електронні бібліотеки);
 - інтелектуальна власність (патенти, ліцензії, технології)
- [6, с. 7].

Стратегічними пріоритетними завданнями реформування системи вищої освіти в Україні є: побудова національної системи освіти, формування освіченої творчої особистості, забезпечення пріоритетного розвитку людини; функціонування і розвиток національної системи освіти на основі принципів гуманізму, демократії, пріоритетності суспільних і духовних цінностей; вихід системи освіти в Україні на рівень систем освіти розвинених країн світу шляхом докорінного реформування його концептуальних, структурних і організаційних основ [7, с. 4].

Висновки та перспективи подальших розвідок. Отже, підвищення якості вищої освіти посідає протягом останніх років домінуюче місце в питаннях забезпечення конкурентоспроможності освітньої системи України і

підготовки кадрів відповідної кваліфікації. Вплив інтеграційних процесів, зростаюча роль глобалізації викликають необхідність використання міжнародних освітніх стандартів у сфері освіти. Реформування системи вищої освіти, створення сприятливих умов для розвитку особистості впродовж життя, зокрема, її фахового зростання, що є запорукою розвитку національного інтелектуального потенціалу. Зростаючі вимоги до якості підготовки фахівців із професійної освіти вимагають подальшої теоретичної та практичної розробки удосконалення системи вищої професійної освіти України, визнання її у європейському і світовому просторі, що стане важливим кроком на шляху до професіоналізму сучасних фахівців.

Список використаних джерел

1. Бабин І., Ликова В. Стратегія та сучасні тенденції розвитку університетської освіти України в контексті Європейського простору вищої освіти на період до 2020 р. [Електронний ресурс]. URL: <https://www.tempus.org.ua/uk/national-team-here/238-strategija-ta-suchasni-tendenciji-rozvitku-universitetskoji-osviti-ukrajini-v-konteksti-jevropejskogo-prostoru-vishhoji-osviti-na-period-do-2020-r.html>.
2. Білий Л. Г. Особливості розвитку вищої професійної освіти в Україні та сучасні тенденції в управлінні освітою. Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України. Серія: Педагогічні науки. 2012. Випуск 1. [Електронний ресурс]. URL: www.irbis-nbuv.gov.ua/.../cgiirbis_64.exe.
3. Драч І. І., Чернишова Є. Р. Особливості освітньої діяльності у сучасній вищій школі. Теорія та методика управління освітою. 2010. № 3. С. 1–10. [Електронний ресурс]. URL: tme.uuo.edu.ua/docs/3/10dramhc.pdf.
4. Жаркова О. Якість підготовки здобувачів вищої освіти в умовах модернізації освіти [Електронний ресурс]. URL: <http://er.nau.edu.ua/bitstream/NAU/2017/>.
5. Коржуєв А. В., Попков В. А. Традиции и инновации в высшем профессиональном образовании. М. : ИНТРА, 2003. 411 с.

6. Марчук Є. Стратегічна орієнтація суспільства – рух на випередження. Статегічна панорама. 1999. № 4. С. 6–10.
7. Настанови щодо програм якості (IS 10005:2005, IDT): ДСТУ IS 10005:2007. [Чинний від 01.01.2008]. К. : Держспоживстандарт України, 2008. 21 с. (Національний стандарт України).
8. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період 2012-2021 роки. [Електронний ресурс]. URL: https://www.tempus.org.ua/.../823-nacionalna-strategija-rozvitku-osviti-v-ukrajini-na-2012-2021-r-/2446-25_2013/.html.
9. Проект Стратегії реформування вищої освіти в Україні до 2020 року [Електронний ресурс]. URL: <http://osvita.ua/vnz/reform/43883/>
10. Сергійчук О. М. Тенденції розвитку вищої педагогічної освіти в Україні на сучасному етапі. Теоретична і дидактична філологія: зб. наук. праць. Серія «Педагогіка». Переяслав-Хмельницький: «ФОРМ Домбровська Я.М.», 2018. Випуск 27. С. 179–188.

References

1. Babyn I., Lykova V. *Stratehiia ta suchasni tendentsii rozvytku universytetskoï osvity Ukrainy v konteksti Yevropeiskoho prostoru vyshchoï osvity na period do 2020 r.* [Strategy and current trends of the university education of Ukraine in the context of the European Higher Education Area up to 2020] [Electronic resource]. URL: <https://www.tempus.org.ua/uk/national-team-here/238-strategija-ta-suchasni-tendenciji-rozvitku-universitetskoji-osviti-ukrajini-v-kontekst-i-jevropejskogo-prostoru-vishhoji-osviti-na-period-do-2020-r-.html>.
2. Bilyi L. H. *Osoblyvosti rozvytku vyshchoï profesiinoï osvity v Ukraini ta suchasni tendentsii v upravlinni osvitoiu.* [Features of the development of higher professional education in Ukraine and current trends in the management of education]. Bulletin of the National Academy of the State Border Guard Service of Ukraine. Series: Pedagogical Sciences. 2012, Issue 1. [Electronic resource]. URL: www.irbis-nbuv.gov.ua/.../cgiirbis_64.exe.

3. Drach I. I., Chernyshova Ye. R. *Osoblyvosti osvithoi diialnosti u suchasnoi vyshchii shkoli* [Features of educational activity in modern high school] Theory and methodology of education management. 2010, № 3, pp.1-10. - [Electronic resource]. URL: <http://mode.tme.uomo.edu.ua/docs/3/10dramhc.pdf>.
4. Zharkova O. *Yakist pidhotovky zdobuvachiv vyshchoi osvity v umovakh modernizatsii osvity* [Quality of training of applicants for higher education in conditions of modernization of education]. [Electronic resource]. URL: <http://er.nau.edu.ua/bitstream/NAU/2017/>.
5. Korzhuiev A. V., Popkov V. A. *Tradytsyy y ynnovatsyy v vysshem professyonalnom obrazovanii* [Traditions and innovations in higher professional education.], M.: INTRA, 2003. 411 p.
6. Marchuk Ye. *Stratehichna oriientatsiia suspilstva – rukh na vyperedzhennia* [Strategic orientation of society - a movement to advance], Static panorama. 1999, №4, pp. 6–10.
7. *Nastanovy shchodo prohram yakosti* [Guidelines for quality programs (IS 10005: 2005, IDT): DSTU IS 10005: 2007. - [effective as of 01.01.2008], K.: Derzhspozhyvstandart of Ukraine, 2008, 21 p. (National Standard of Ukraine).
8. *Natsionalna stratehiia rozvytku osvity v Ukraini na period 2012-2021 roky*. [National Strategy for the Development of Education in Ukraine for the period 2012-2021.] [Electronic resource]. URL: https://www.tempus.org.ua/.../823-nacionalna-strategija-rozvitku-osviti-v-ukrajini-na-2012-2021-r-/2446-25_2013/.html.
9. *Proekt Stratehii reformuvannia vyshchoi osvity v Ukraini do 2020 roku* [Project of the Strategy of Higher Education Reform in Ukraine till 2020], [Electronic resource]. – URL: <http://osvita.ua/vnz/reform/43883/>
10. Serhiichuk O. M. *Tendentsii rozvytku vyshchoi pedahohichnoi osvity v Ukraini na suchasnomu etapi*. [Trends in the development of higher pedagogical education in Ukraine at the present stage]. Theoretical and didactic philology: Sb. sciences works. Series «Pedagogy». Pereyaslav-Khmelnysky: «FOP Dombrovska Ya. M.», 2018. Issue 27. C. 179–188.

ДАНИ ПРО АВТОРА

Сергійчук Олена Миколаївна, кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди»

ДАнные ОБ АВТОРЕ

Сергийчук Елена Николаевна, кандидат исторических наук, доцент, доцент кафедры педагогики, ГБУЗ «Переяслав-Хмельницкий государственный педагогический университет имени Григория Сковороды»

DATA ON AUTHOR

Serhiichuk Olena M., Candidate of Historical Sciences, Assistant Professor of Pedagogy Department, SHEI «Pereiaslav-Khmelnyskyi Hroygorii Skovoroda State Pedagogical University»

УДК 377.1: 316

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ТОВАРОЗНАВЦІВ У ВНЗ

Танана С. М.

У статті досліджено теоретичні питання та особливості формування комунікативної компетентності майбутніх товарознавців у закладах вищої освіти. Доведено, що формування комунікативної компетентності майбутніх товарознавців передбачає оволодіння навичками усвідомленого спілкування в межах науково-дослідної, організаційно-управлінської, виробничо-технологічної та професійної галузей, а врахування окреслених особливостей сприятиме ефективному формуванню комунікативної компетентності майбутнього товарознавця. Визначено: для ефективного виконання професійної діяльності товарознавці повинні мати не лише інтегровані фахові знання та вміти їх використовувати, а й досконало володіти знаннями